

Świadomość wyboru zawodu wśród uczniów szkół w województwie łódzkim w kontekście sytuacji na rynku pracy

Opracowanie: **Regionalne Obserwatorium
Rynku Pracy w Łodzi**

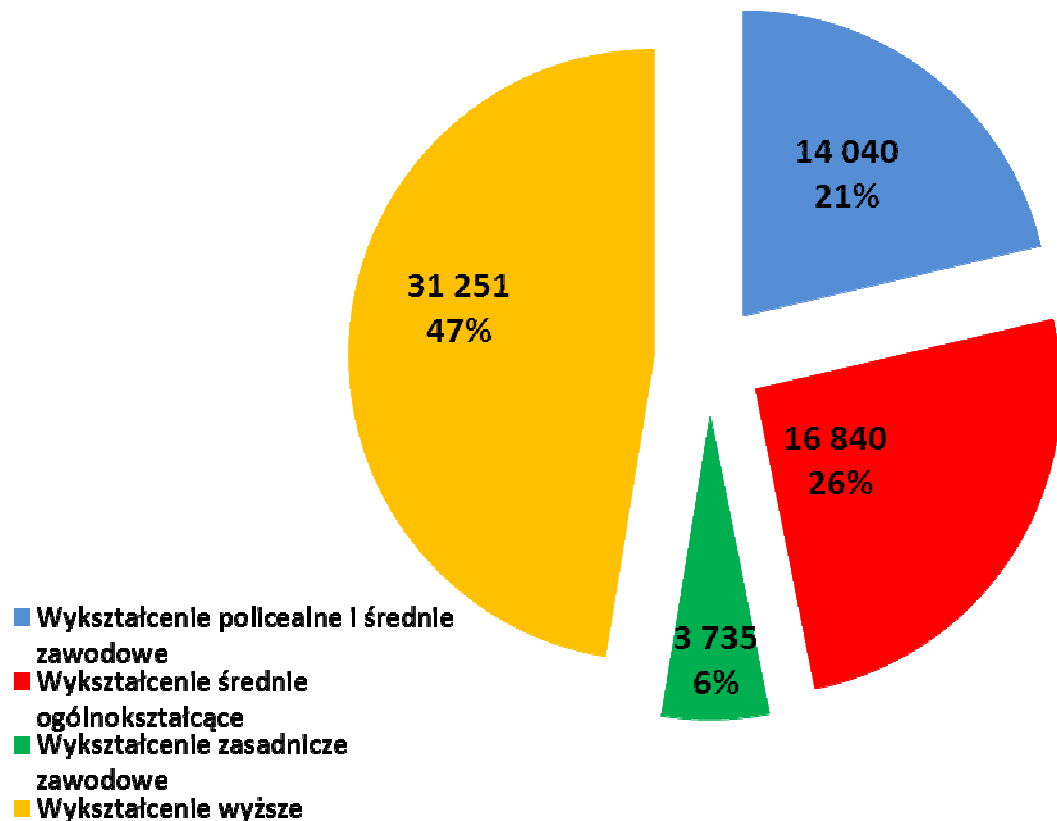
Wydział Informacji, Badań i Analiz WUP Łódź

Wojewódzki Urząd
Pracy w Łodzi

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Z danych pozyskanych z Systemu Informacji Oświatowej z MEN wynika, że w 2012 r. szkoły ponadgimnazjalne ukończyło 34 615 osób (należy podkreślić, że liczba ta nie zawiera absolwentów szkół wyższych). Największa liczba uczniów opuściła licea ogólnokształcące – ponad 49% ogółu absolwentów szkół ponadgimnazjalnych w województwie.

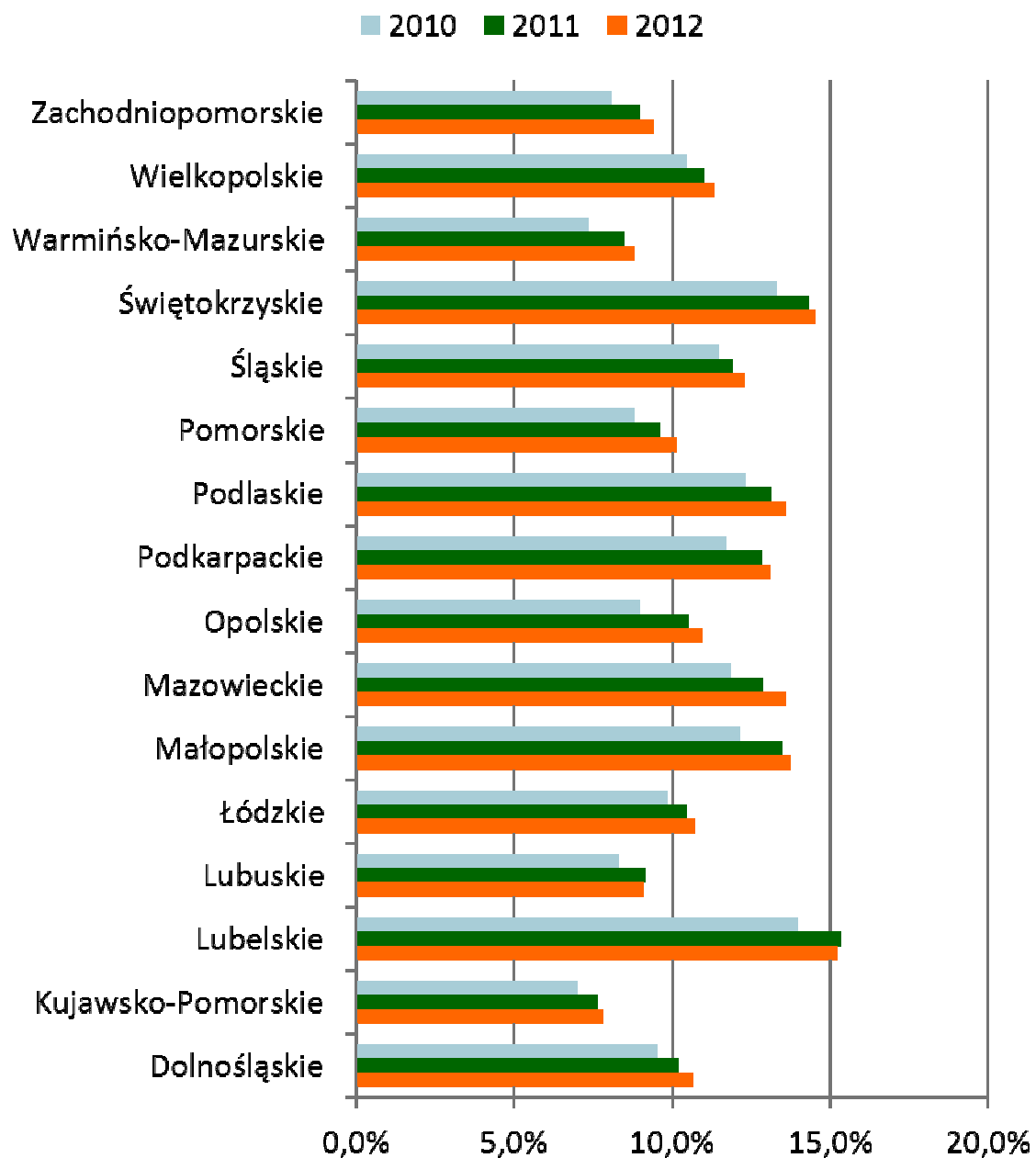
Z konfrontacji powyższych informacji z danymi urzędów pracy naszego województwa wynika, że co dziesiąty absolwent szkoły ponadgimnazjalnej w naszym województwie rejestruje się otrzymując status osoby bezrobotnej.

Wg danych Głównego Urzędu Statystycznego w roku akademickim 2011/2012 uczelnie wyższe województwa łódzkiego opuściło 31 251 (6,4% wszystkich absolwentów uczelni w naszym kraju) o 2 542 absolwentów mniej niż w poprzednim roku akademickim.

Najwięcej absolwentów odnotował kierunek z grupy kształcenie: pedagogika 5 037 absolwentów oraz kierunki z grupy nauki społeczne: zarządzanie 3 528 absolwentów, administracja – 2 051. Wśród kierunków ścisłych najliczniej reprezentowana była informatyka 1 420 absolwentów.

Kierunkiem licznie reprezentowanym w regionie było także: pielęgniarstwo – 804 absolwentów w 2012 r.

Udział osób z wykształceniem wyższym w statystykach bezrobocia rejestrowanego w kraju (stan z końca okresu)

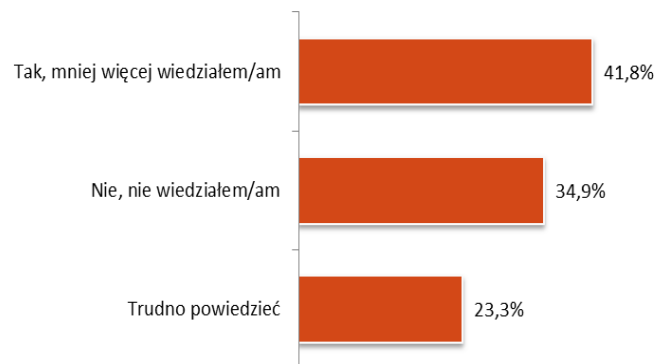
Wysokość wskaźnika udziału osób z wykształceniem wyższym w ogóle bezrobotnych znajdujących się w rejestrach urzędów pracy na terenie województwa łódzkiego w końcu 2012 roku daje nam 7 pozycję wśród województw w kraju.

Wzrost udziału ww. wskaźnika na przestrzeni dwóch lat plasuje nasze województwo na 3 miejscu (licząc o najniższego).

Może to oznaczać, iż rynek pracy w Łódzkiem wykazuje większą chłonność w odniesieniu do specjalistów niż ma to miejsce w innych regionach kraju

PLANOWANIE

Jedynie 41,8% wszystkich badanych uczniów wiedziało w ostatniej klasie gimnazjum, co będzie robić w przyszłości jeśli chodzi o zawód/pracę.

Ponad połowa (55,4%) uczniów zgodziła się ze stwierdzeniem: „to ja w 100% jestem odpowiedzialny ostatecznie za wybór swojej dalszej kariery zawodowej”.

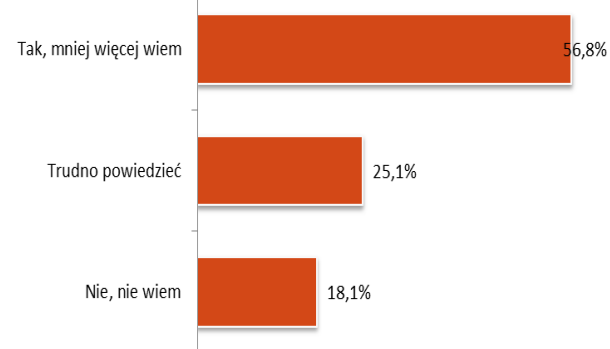
Uczniowie, którzy mają obecnie pomysł na własną przyszłość, takie plany posiadali już kończąc gimnazjum.

I odwrotnie – ci, którzy obecnie nie wiedzą, co będą robić w życiu podobne postawy prezentowali w gimnazjum.

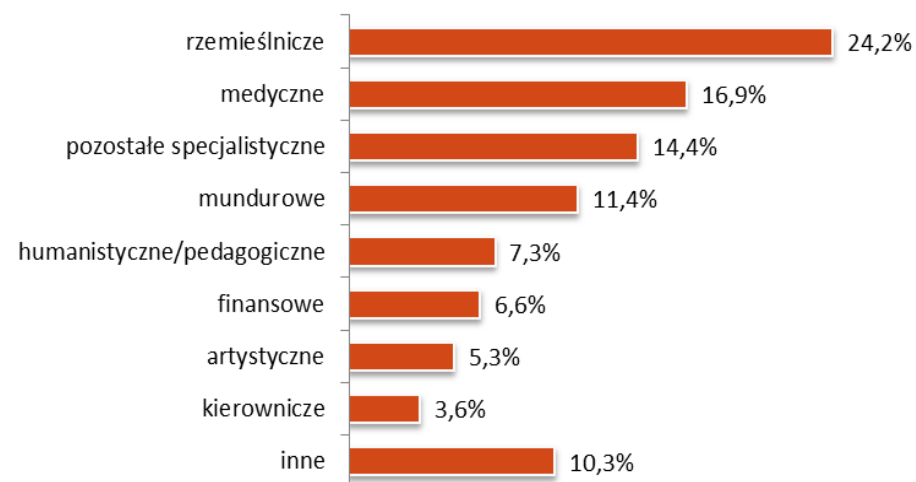
Zdecydowana większość (95%) uczniów deklarowało kontynuację nauki.

Zdecydowana większość licealistów i nieco ponad połowa uczniów techników zamierza podjąć naukę na studiach wyższych, a 4 na 10 uczniów liceów dodatkowo deklarowało ukończenie kursu zawodowego umożliwiającego zdobycie konkretnych umiejętności.

Na obecnym etapie nauki 56,8% uczniów deklarowało, że wie co będzie robić w życiu. *Największą świadomością swojej przyszłości zawodowej wykazywali się uczniowie zasadniczych szkół zawodowych, następnie uczniowie techników a najmniejszą uczniowie liceów.*

24,2% z objętych badaniem uczniów chciałoby wykonywać zawody zaklasyfikowane jako rzemieślnicze, na drugim miejscu znalazły się profesje medyczne (16,9%), a na trzecim „pozostałe specjalistyczne” (14,4%).

PODEJMOWANIE DECYZJI co do wyboru: dalszej drogi kształcenia lub zawodu

- ▶ Rodzice (85,3%).
- ▶ Internet (83%).
- ▶ Przyjaciele i znajomi uczniów (77,4%).
- ▶ Doradca zawodowy - ponad 2/3 wskazań.
- ▶ Nauczyciel, pedagog, wychowawca (niepełna 20%).

WCZEŚNIEJSZE WYBORY W OPARCIU O:

- ▶ własne przekonania (86,2%)
 - ▶ rodzice (51,2%)
 - ▶ znajomi i przyjaciele (49,7%),
 - ▶ bliskość szkoły od miejsca zamieszkania (46,9%),
 - ▶ renoma szkoły (46,8%)
- ▶ Ponad 90% uczniów deklaruje, że na decyzje o dalszej drodze kształcenia po gimnazjum nie mieli wpływu nauczyciele/wychowawcy ani doradcy zawodowi

PORADNICTWO ZAWODOWE

- ▶ Często deklarowany brak jakiegokolwiek kontaktu z doradcą zawodowym na etapie gimnazjum (*uczniowie z reguły nie potrafili nawet odpowiedzieć na pytanie, czy w szkole jest tego rodzaju specjalista*).
- ▶ Często deklarowany brak zajęć z doradcą zawodowym (*zagadnienia poświęcone wyborowi szkoły czy przyszłości zawodowej poruszane na lekcjach wychowawczych w bardzo ograniczonym zakresie*).
- ▶ Zajęcia z doradcą zawodowym w dość ograniczonym zakresie (*zajęcia te nie przekładały się na poszerzenie wiedzy uczniów o rynku pracy i potrzebach pracodawców*).
- ▶ **Sami pedagodzy – pełniący w szkołach funkcję doradcy zawodowego przyznają, że poziom doradztwa zawodowego w szkołach jest bardzo niski.** Funkcję doradcy niejednokrotnie pełni przypadkowe osoby: wicedyrektorzy, bibliotekarze czy sami nauczyciele. Zajęcia nie są odpowiednio zaplanowane i przygotowane, nie ma ciągłości pracy z uczniem, prowadzone są one raczej „z doskoku”.

POTRZEBY INFORMACYJNE UCZNIÓW

- ▶ informacja o zawodach i specjalnościach oraz możliwościach pozyskania w nich pracy (41,8% wskazań).
- ▶ wsparcie z zakresu doradztwa zawodowego (badanie predyspozycji zawodowych uczniów) - 27,1% wskazań.
- ▶ informacja o możliwych kierunkach kształcenia (20% wskazań).
- ▶ wskazówki, jak poszukiwać pracy - co dziesiąty uczeń wśród objętych badaniem

SUGEROWANE METODY INFORMOWANIA

na temat zawodów, kariery zawodowej oraz rynku pracy najczęściej w formie spotkań grupowych z doradcą zawodowym (ponad połowa badanych)

o rynku pracy i edukacji - **wizyty w zakładach pracy** (47,6%), **wycieczka do przyszłej szkoły w ramach „drzwi otwartych”** (41%), **wycieczka do Parku Edukacji Zawodowej** (w którym w sposób praktyczny można poznać różne zawody; 32,9%), **portal Internetowy** (26,8%), **krótkie opisy zawodów** (ok. 25% wskazań), **filmy przedstawiające różne zawody** (21,1%), **broszury informacyjne w wersji papierowej** (18,7%).

zajęcia grupowe z doradcą zawodowym to najlepsza forma pozyskiwania informacji dla uczniów ZSZ i licealistów.

w wycieczkach do zakładów pracy najchętniej uczestniczyliby uczniowie techników

broszury i informatory papierowe to źródło informacji licealistów, najrzadziej uczniów ZSZ

z informacjami o rynku pracy w formie filmów najchętniej zapoznaliby się uczniowie ZSZ

RYNEK PRACY

► Prawie dwie trzecie badanych deklarowało, że spotkało się z informacjami o rynku pracy w postaci statystyk (najwięcej w technikum), pozostali nie mieli z nimi do czynienia (najwięcej w LO).

► Podstawowym źródłem informacji o rynku pracy jest dla uczniów Internet.

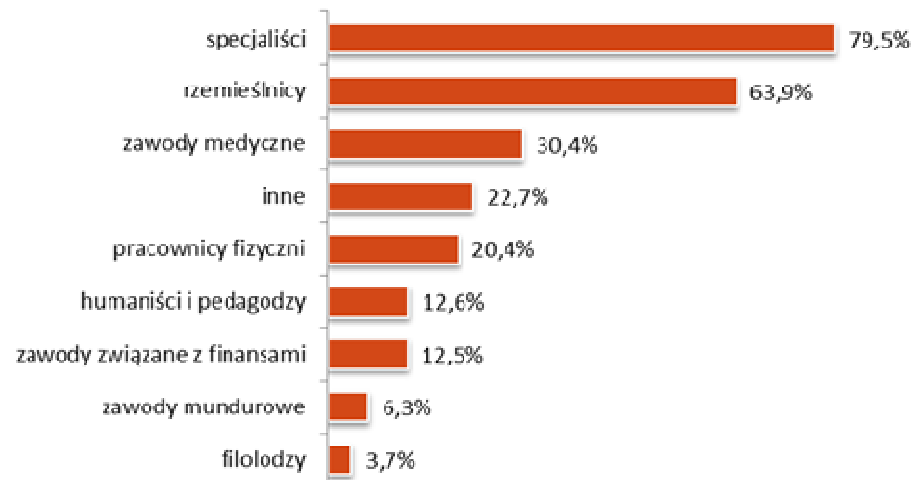
► Zdaniem niemal 70% objętych badaniem uczniów, pracodawcy oczekują przede wszystkim **doświadczenia** (w szczególności praktycznego), następnie **gotowości do pracy i nauki** (rozwoju zawodowego) – ponad 55% wskazań oraz **znajomości języków obcych** (52% wskazań).

► Zdaniem niemal 80% uczniów objętych badaniem najbardziej poszukiwani przez pracodawców są specjaliści – głównie **informatycy i graficy komputerowi oraz inżynierowie** różnych specjalności, następnie rzemieślnicy (blisko 64% wskazań) z dominacją takich profesji jak **elektryk, mechanik i elektromechanik**, a następnie **spawacz oraz hydraulik**.

zawody medyczne (głównie: **lekarze, stomatolodzy i weterynarze**)

pracownicy fizyczni

Natomiast już mniej pożądanymi na rynku pracy są zawody skategoryzowane w grupach: humaniści i pedagodzy, zawody związane z finansami, zawody mundurowe i filolodzy .

► Największe problemy ze znalezieniem pracy, zdaniem uczniów, mają: humaniści i pedagodzy (blisko połowa wskazań),

OCZEKIWANIA WZGLĘDEM PRZYSZŁEJ PRACY

► Uczniowie oczekują od przyszłej pracy przede wszystkim wypełniania funkcji ekonomicznej, praca jest dla nich przede wszystkim wartością instrumentalną, czyli środkiem do osiągnięcia innego celu.

► Oczekiwania finansowe różnią się w zależności od płci: mężczyźni chcieliby zarabiać więcej niż kobiety. Największe aspiracje finansowe mają uczniowie ZSZ, mniejsze oczekiwania mają natomiast licealiści.

**WOLNE MIEJSCA PRACY ZGŁOSZONE W POWIATOWYCH URZĘDÓW PRACY
WOJEWÓDZTWA ŁÓDZKIEGO W 2012 ROKU**

Nazwa zawodu	Liczba zgłoszeń
Robotnik gospodarczy	4747
Technik prac biurowych	3049
Sprzedawca	2839
Szwaczka	1798
Sprzątaczką biurową	1448
Magazynier	947
Pozostali pracownicy obsługi biurowej	886
Robotnik budowlany	722
Kierowca samochodu ciężarowego	705
Pakowacz	571
Przedstawiciel handlowy	560
Pracownik ochrony fizycznej bez licencji	546
Pozostali pracownicy przy pracach prostych gdzie indziej niesklasyfikowani	526
Kucharz*	501
Telemarketer	464
Pomoc kuchenna	415

sporządzono: na podst. danych z powiatowych urzędów pracy województwa łódzkiego

Poszukiwani przez Internet (pow. 90 ofert)

Najliczniej reprezentowanym ofertowo zawodem jest od lat przedstawiciel handlowy

– ponad 7% wszystkich ofert dotyczyło tego właśnie zawodu *(we wcześniejszych pomiarach udział ofert dla przedstawicieli handlowych w puli przekraczał 10%)*.

Zawody zajmujące kolejne pozycje w rankingu mają już znacznie mniejszą popularność:

szwaczka

doradca klienta *(na 7 pozycji w ubiegłorocznym pomiarze)*

programista aplikacji *(na 6 pozycji w ubiegłorocznym pomiarze)*

księgowy *(na 5 pozycji w ubiegłorocznym pomiarze)*

kierowca samochodu ciężarowego *(na 3 pozycji w ubiegłorocznym pomiarze)*

specjalista ds. sprzedaży *(na 4 pozycji w ubiegłorocznym pomiarze)*

opiekun osoby starszej

pracownik centrum obsługi telefonicznej *(na 15 pozycji w ubiegłorocznym pomiarze)*

specjalista ds. obsługi biznesu i zarządzania *(na 9 pozycji w ubiegłorocznym pomiarze)*

agent sprzedaży bezpośredniej *(na 8 pozycji w ubiegłorocznym pomiarze)*

konsultant do spraw systemów teleinformatycznych *(na 12 pozycji w ubiegłorocznym pomiarze)*

sprzedawca w branży przemysłowej *(na 13 pozycji w ubiegłorocznym pomiarze)*

kierownik działu sprzedaży

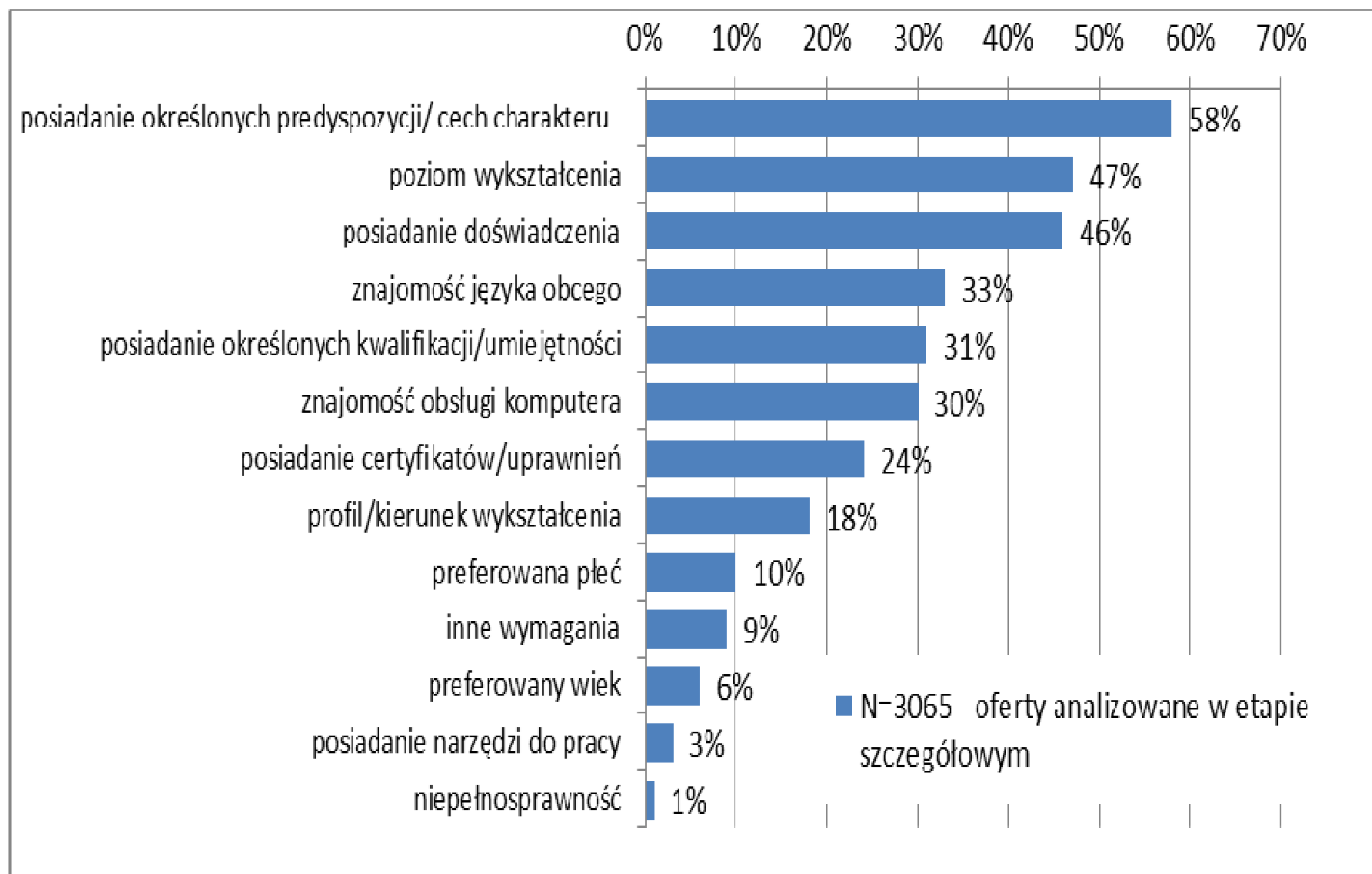
pracownicy przy pracach prostych

przedstawiciel medyczny *(na 11 pozycji w ubiegłorocznym pomiarze)*

inżynier systemów i sieci komputerowych

pracownicy ds. kredytów i pożyczek

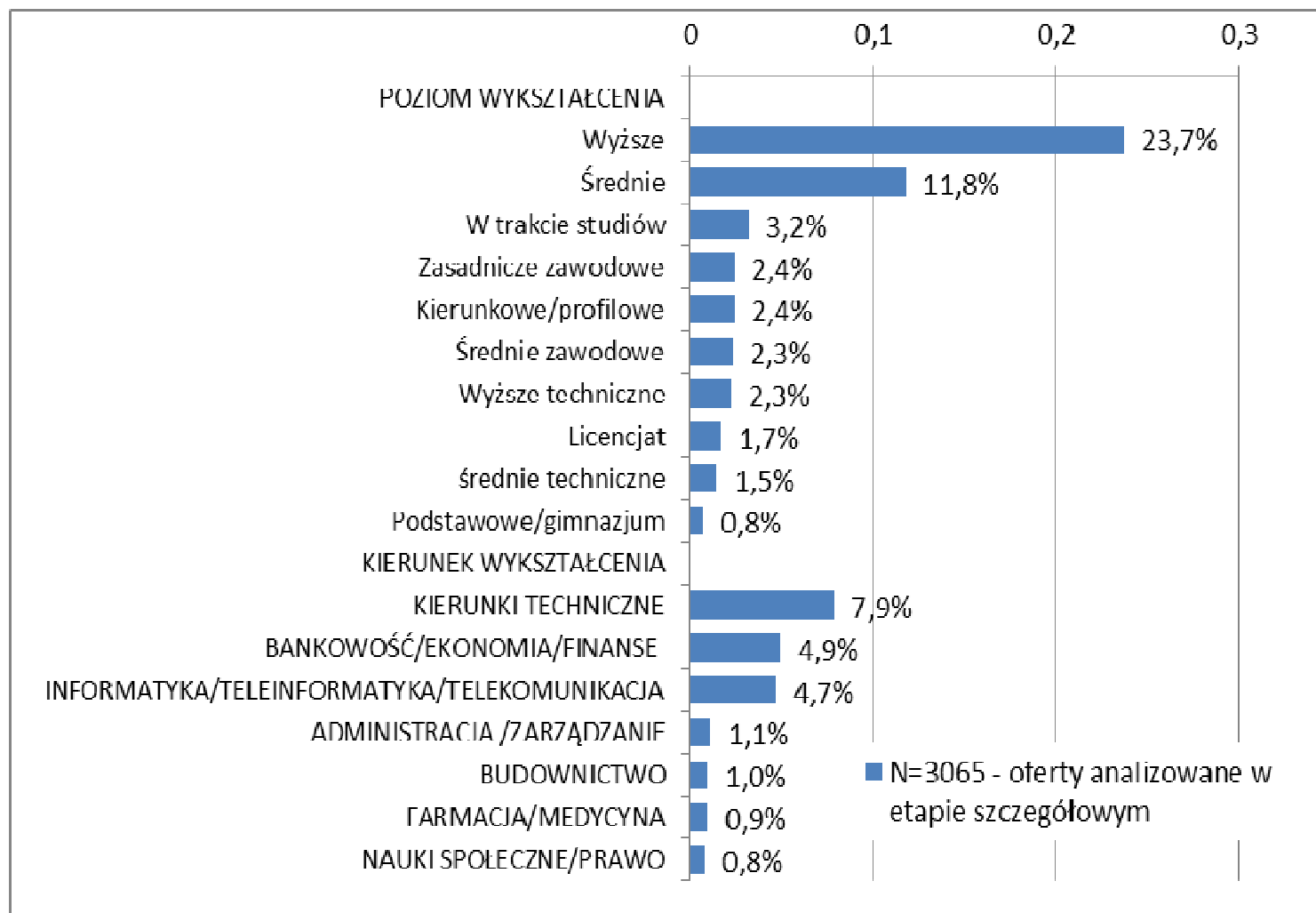
Wymagania pracodawców

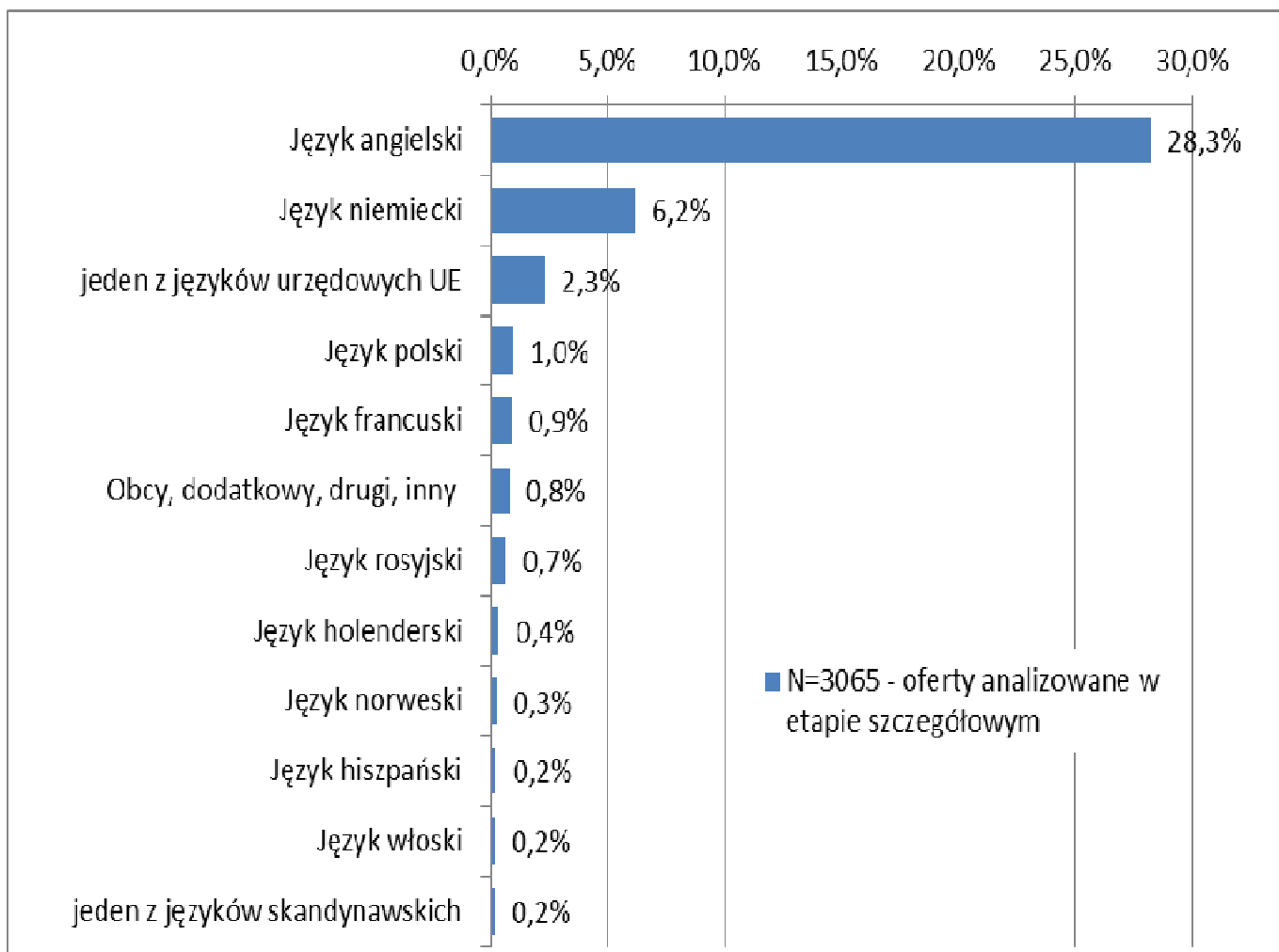
Dokumenty/certyfikaty/uprawnienia

RODZAJ CERTYFIKATU/UPRAWNIENIA/DOKUMENTU	LICZBA OFERT	% WSKAZAŃ
prawo jazdy kategorii B	478	15,6%
prawo jazdy kategorii C+E	65	2,1%
zaświadczenie o niekaralności	60	2,0%
uprawnienia na podnośniki, wózki unoszące, widłowe, suwnice	41	1,3%
książeczka sanepid	34	1,1%
Świadectwo kwalifikacji (uprawnienia na przewóz rzeczy i/lub osób)/ładunków niebezpiecznych	33	1,1%
uprawnienia elektryczne	29	0,9%
prawo jazdy kategorii C	16	0,5%
uprawnienia budowlane	15	0,5%
aktualne badania psychologiczne	15	0,5%
prawo wykonywania zawodu	8	0,3%
licencja pracownika ochrony/SECURITY/VOICE	6	0,2%
prawo jazdy kat D	6	0,2%
certyfikaty zarządzania (Certyfikat ITIL FOUNDATION V3/V2/HDI/ SIX SIGMA BLACK BELLY)	6	0,2%
uprawnienia do prowadzenia ksiąg finansowych/ACCA/rewidenta/rachunkowości	4	0,1%
uprawnienia spawalnicze (MAG 135/111/141//TIG/Certyfikat EWE/IWE/NDT)	4	0,1%
licencja pośrednika w obrocie nieruchomościami /zarządcy nieruchomości/rzecznawcy	4	0,1%
poświadczenie bezpieczeństwa osobowego upoważniającego do dostępu do inf. niejawnych oznaczonych klauzulą tajne	4	0,1%

POZIOM I KIERUNEK WYKSZTAŁCENIA

WYMAGANY JĘZYK

UMIĘTNOŚCI/KWALIFIKACJE nie potwierdzone certyfikatami/egzaminami

UMIĘTNOŚCI/UPRAWNIENIA	LICZBA OFERT	% WSKAZAŃ
budowanie/podtrzymywanie relacji z klientem/obsługa klienta	283	9,2%
znajomość wybranej branży	238	7,8%
umiejętności branżowe specjalistyczne	147	4,8%
znajomość przepisów/ustaw branżowych/umiejętność stosowania prawa w praktyce	137	4,5%
znajomość danego segmentu rynku/lokalnego	85	2,8%
umiejętności handlowe - przygotowywanie ofert handlowych /nadzór nad działaniami handlowymi	83	2,7%
umiejętności prezentacyjne	81	2,6%
znajomość marketingu, technik marketingowych	72	2,3%
umiejętność czytania rysunku technicznego	60	2,0%
umiejętność pisanie/redagowania: pism/instrukcji/dokumentacji	54	1,8%
wiedza specjalistyczna w danej branży	51	1,7%
zdolności manualne/plastyczne/graficzne	39	1,3%
umiejętność analizy firm, rynku, strategii firmowych, finansów	34	1,1%
aktywne poszukiwanie/pozyskiwanie klienta	26	0,8%
Kosztorys/wycena/budżet	24	0,8%
umiejętności branżowe/zawodowe – proste	20	0,7%
umiejętność pisanie opracowań/analiz/raportów	19	0,6%
wiedza z zakresu projektowania procesów/i ich uruchamiania/zarządzania procesami/zarządzania/zarządzania zmianą	15	0,5%
sprawność fizyczna/dobry stan zdrowia	14	0,5%
umiejętność obsługi kasy fiskalnej	9	0,3%
umiejętność interpretacji sprawozdań finansowych	9	0,3%
inne	4	0,1%
wiedza dotycząca otoczenia branży	4	0,1%
znajomość zasad gramatyki i ortografii języka polskiego	3	0,1%
znajomość zasad/przepisów ISO/TS/BPM	3	0,1%
znajomość zasad zarządzania jakością (FMEA, 5S, SMED), produktywnością, optymalizacji procesów biznesowych	3	0,1%

Liczba ofert złożona przez poszczególnych pracodawców w latach 2009-2013

Firmy, które zamieściły w analizowanym okresie przynajmniej 20 ofert pracy									
2009 N=4905		2010 N=5274		2011 N=5153		2012 N=5377		2013 N=5132	
ENIRO POLSKA	56	ENIRO POLSKA	78	CAPGEMINI POLSKA SP. Z O.O.	74	ABB SP. Z O.O.	65	ACCENTURE SERVICES SP. Z O.O.	258
AVIVA	50	AVIVA	61	ABB SP. Z O.O.	63	ACCENTURE SERVICES SP. Z O.O.	62	NOKIA SIEMENS NETWORKS SP. Z O.O.	58
MTM	48	SZWALNIA	51	ACCENTURE	56	NOKIA SIEMENS NETWORKS SP. Z O.O.	56	SII SP Z O. O.	55
GOLD BROKER PROFESJONALNA INSTYTUCJA FINANSOWA	45	CAPGEMINI POLSKA	29	ENIRO POLSKA SP. Z O.O.	49	CONNECTIS	50	CAPGEMINI POLSKA SP. Z O.O.	44
MAGICZNA SP. Z O.O. SP. KOMANDYTOWA	43	RECTA	28	NOKIA SIEMENS NETWORKS SP. Z O.O.	43	INFOSYS BPO POLAND SP. Z O.O.	48	ECO-VITAL SP. Z O. O. SP. K	31
POWER MEDIA	33	MTM	27	PÖYRY POLAND SP. Z O.O.	38	CAPGEMINI POLSKA SP. Z O.O.	41	JTI POLSKA SP. Z O.O.	25
ROSSMANN SDP	28	MARKETING CENTEM S.C	25	CONNECTIS	32	CIBER POLSKA SP. Z O.O.	31	INFOSYS BPO POLAND SP. Z O.O.	24
BUDIMEX	26	SWS BPO POLAND	23	M ULTIBANK	27	EURO BANK S.A	29	DINO POLSKA SPÓŁKA AKCYJNA	22
ECTA	23	BOH SPRZĘT GOSPODARSTWA DOMOWEGO	21	AMG.NET S.A.	25	BRE BANK S.A.	28	ABB SP. Z O.O.	22
WAG	23	INFOSYS BPO POLAND	21	BRE BANK S.A.	21	JERONIMO MARTINS	26	IBM GSDC POLSKA	21
UNIJNA SZKOŁA KSZTAŁCENIA INDYWIDUALNEGO	22			ŻABKA POLSKA S.A.	21	KRONOSPAN	26	EURO BANK S.A	20
RR DONNELLEY	22			CIBER POLSKA SP. Z O.O	20	ING BANK ŚLĄSKI	23	ORBIUM	20
JTI POLSKA (JAPAN TABACCO INTERNATIONAL)	20			RULE FINANCIAL SP. Z O.O.	20	MEDIA EXPERT	23		
KONSALNET SECURITY SP. Z O.O. BIURO W ŁODZI	20					HUTCHINSON POLAND SP. Z O.O.	22		
OPTIMA	20					PZU SA	22		

Pracodawcy, którzy umieścili najwięcej ofert pracy w grupie SPECJALIŚCI

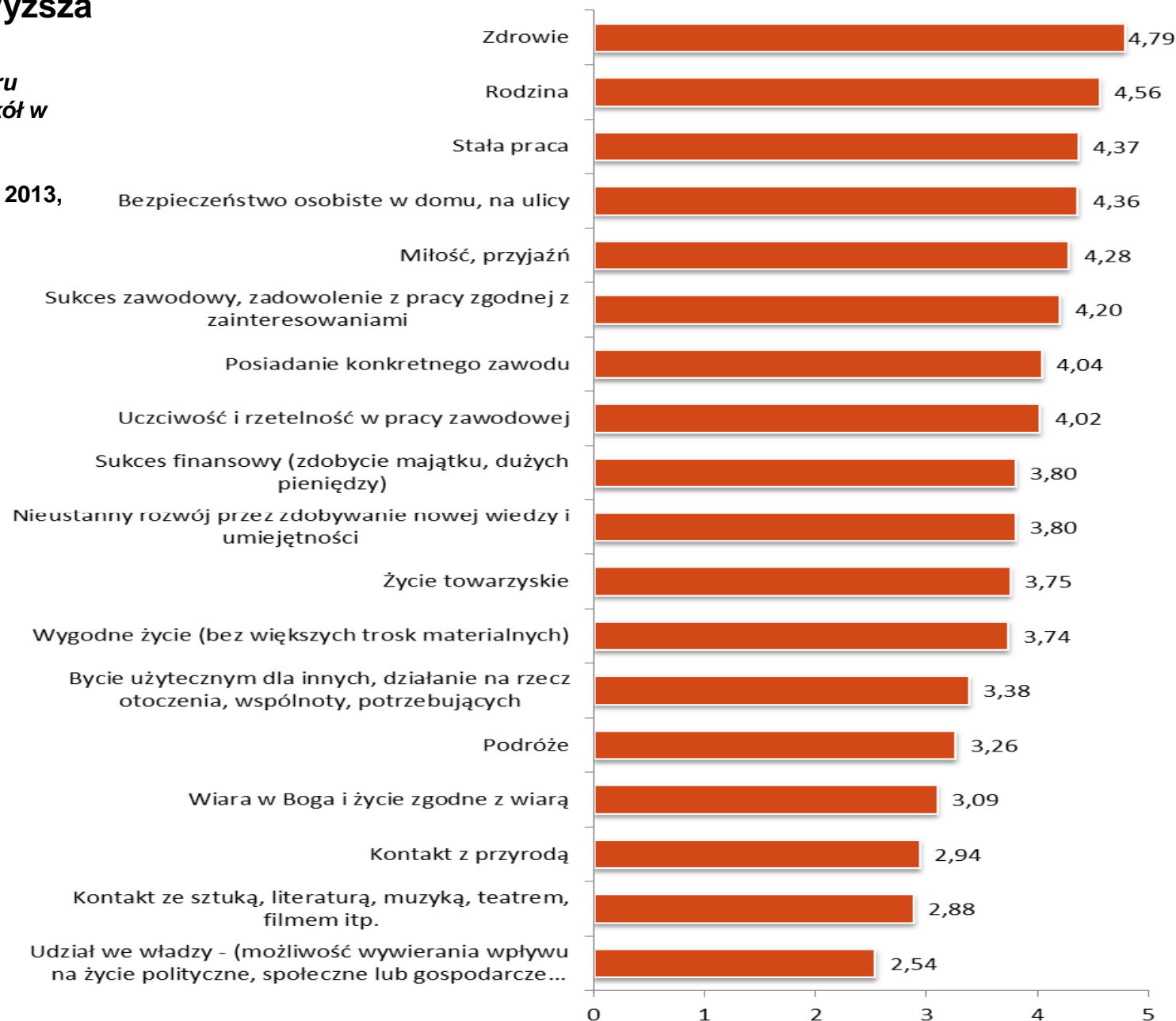
PRACODAWCA	LICZBA OFERT PRACY
ACCENTURE SERVICES Sp. z o.o. (głównie: konsultant ds. systemów teleinformatycznych, specjalista ds. doskonalenia organizacji, analityk systemów informatycznych, programista aplikacji)	221
Nokia Siemens Networks Sp. z o.o. (głównie inżynier systemów i sieci komputerowych)	55
Sii Sp. z o.o. (głównie programista aplikacji)	51
CAPGEMINI POLSKA Sp. z o.o. (konsultant ds. systemów teleinformatycznych)	34
ABB Sp. z o.o. (inżynier systemów i sieci komputerowych)	20
IBM GSDC Polska (administrator systemów komputerowych)	18
Orbium (konsultant ds. systemów teleinformatycznych)	18
Telit Management Sp. z o.o.	14
7N Sp. z o.o.	13
Eco- Vital Sp. z o.o. Sp. k (wykładowca na kursach, programista aplikacji, przedstawiciel handlowy)	13
Samsung Electronics R&D Poland	13
Transition Technologies S.A.	12
HUTCHINSON POLAND Sp. z o.o.	10
BorgWarner Poland Sp. z o.o.	10

Reasumując największe szanse zatrudnienia w województwie łódzkim stoją przed osobami wykonującymi zawody związane z szeroko rozumianym handlem, logistyką oraz sektorem nowoczesnych technologii.

Ponadto, firmy które w tym roku zgłosiły największą liczbę ofert pracy dla mieszkańców naszego regionu lokowały się w następujących branżach: IT, BPO (otoczenie biznesu), elektrotechnika, handel i doradztwo biznesowe (np.: Accenture, Nokia Siemens, Sii, CAPGEMINI, ECO-VITAL, JTI POLSKA, Infosys BPO,)

Poniżej znajduje się lista wartości, które mogą być ważne w życiu człowieka. Jak Ty oceniasz ich wagę? Nadaj im znaczenie wpisując cyfry ze skali 1-5, gdzie 1 to ocena najniższa, a 5 - najwyższa

Źródło: Świadomość wyboru zawodu wśród uczniów szkół w województwie łódzkim, Regionalne Obserwatorium Rynku Pracy w Łodzi, Łódź 2013, s. 43

Tezy z raportu

- Wyraźnie więc u współczesnej młodzieży wartość satysfakcji z życia osobistego (rodzinnego, przyjaźni czy miłości) przeplata się z osiągnięciem sukcesu zawodowego (stała, interesująca praca, wysokie zarobki).
- Uczniowie różnych typów szkół ponadgimnazjalnych podobnie oceniali wagę poszczególnych wartości – rodzaj szkoły nie miał tu istotnego wpływu.
- Nie stwierdzono przy tym żadnych zasadniczych różnic w ocenach poszczególnych wartości między uczniami mieszkającymi na terenach wiejskich i w miastach.

[s. 44]

Hierarchia wartości 19 – letniej młodzieży w badaniach Stefana Nowaka (1976 r.) oraz Krystyny Szafraniec (2007 r.)

1976

- **Udane życie rodzinne** (≈70%)
- **Przyjaźń** (≈50%)
- **Interesująca praca** (≈45%)
- **Bycie użytecznym** (≈45%)
- **Spokojne życie** (≈30%)
- **Prestiż i szacunek** (≈30%)

2007

- **Udane życie rodzinne** (≈80%)
- **Interesująca praca** (≈80%)
- **Przyjaźń** (≈80%)
- **Prestiż i szacunek** (≈70%)
- **Bycie użytecznym** (≈80%)
- **Dobre wykształcenie** (≈65%)

Tezy z raportu przygotowanego na zlecenie KPRR „Młodzi 2011”

[Autor: Krystyna Szafraniec, red. Michał Boni]

- Dzisiejsza młodzież to nie jest pokolenie, które chce zasadniczo zmieniać świat, raczej chce się do niego zaadaptować.
- Dziś nawet ideologie są bezideowe (...) i nie przebijają się zwłaszcza do wyobraźni i wrażliwości politycznej młodych. Zastąpiły je bardziej przyziemne i bardziej zindywidualizowane przekazy.
- Konsumpcjonizm, poprzez utożsamianie wolności z wolnością konsumpcji, przenosi punkt ciężkości z tego, co wspólne i publiczne, na to co jednostkowe i prywatne. Młodzi myślą dziś przede wszystkim tymi kategoriami.

Tezy z raportu przygotowanego na zlecenie KPRR „Młodzi 2011”

[Autor: Krystyna Szafraniec, red. Michał Boni]

- Czy zatem młodzi stanowią dziś istotny zasób społeczny, którego energia mogłaby być wykorzystana w procesie dalszej modernizacji kraju?
- Zdecydowanie tak. Dzisiaj innowacyjny sens młodości zawiera się nie tyle w potencjale buntu, co w kompetencjach, charakterze aspiracji i dążeń życiowych młodych ludzi.

www.wup.lodz.pl

www.obserwatorium.wup.lodz.pl